

De Nederlandse politiek met de billen bloot

Groene Ranglijst Verkiezingen 2010

Hoe groen zijn de politieke partijen eigenlijk? Welke partij maakt zich echt hard voor een schone toekomst? Greenpeace vroeg de partijen het hemd van het lijf. Lees er meer over in deze Groene Ranglijst 2010.

De Groene Ranglijst

Hoe groen zijn de politieke partijen eigenlijk? Welke partij maakt zich echt hard voor een schone toekomst? Greenpeace maakte voor de verkiezingen op 9 juni 2010 een Groene Ranglijst, gebaseerd op de partijprogramma's van de politieke partijen die momenteel in de Tweede Kamer zitten. We beoordelen de partijen op onder meer energiebeleid, CO₂-uitstoot, landbouw en visserijbeleid, handel in illegaal hout en genetische manipulatie.

1

GroenLinks

GroenLinks gaat aan kop in de Groene Ranglijst. De partij pleit voor een energierevolutie. Ze stelt ambitieuze doelen op het gebied van energie-efficiency en schone energie. Nieuwe kolencentrales (met of zonder CO₂-dumping) en kerncentrales worden niet meer gebouwd. Dat is goed nieuws, omdat ze de broodnodige verduurzaming in de weg zitten. GroenLinks kondigt hiervoor concrete maatregelen aan. De partij heeft het beste energiebeleid van alle partijen.

Als enige brengt ze haar klimaatdoelstellingen in lijn met de CO₂-uitstootvermindering die daarvoor noodzakelijk is. De concrete maatregelen voor een voorgestelde verduurzaming van landbouw en visserij ontbreken helaas. Expliciete plannen voor bescherming van de visstand waren bijvoorbeeld op zijn plaats geweest. GroenLinks is de winnaar van de Groene Ranglijst van Greenpeace, vanwege het uitstekende energie- en klimaatbeleid en de uitgewerkte maatregelen die daarvoor nodig zijn.

2

Partij voor de Dieren

De Partij voor de Dieren heeft op het gebied van landbouw en visserij het meest uitgewerkte programma. Ze pleit voor een ambitieuze verduurzaming van deze sectoren en stelt concrete maatregelen voor. Op deze onderwerpen komt de partij als beste uit de bus. Willen we een slag maken naar duurzame landbouw en herstel van de visstanden in Noordzee en andere zeeën, dan is het programma van de Partij

voor de Dieren daartoe de beste garantie. De energieparagraaf is minder goed uitgewerkt. Maatregelen zijn onvoldoende concreet. CO₂-doelstellingen op de korte en middellange termijn ontbreken, waardoor uitstel van maatregelen dreigt. Omdat de partij wel de goede richting in wil slaan, scoort ze toch relatief veel punten. Per saldo eindigt de Partij voor de Dieren op een goede tweede plaats in de Groene Ranglijst.

3

D66

D66 noemt een aantal uitstekende maatregelen om de energievoorziening te verduurzamen en energie-efficiency te bevorderen. De energieheffing moet omhoog, de uitstoot van CO₂ wordt belast en kolencentrales mogen niet langer gebouwd worden. Ook over kernenergie is de partij negatief, maar ze houdt wel een slag om de arm. D66 pleit verder

voor een flinke verduurzaming van zowel de landbouw als de visserijsector. De Noordzee wil ze beschermen met zeereservaten. Minpunt is dat de partij in het genetisch modificeren van planten en dieren grote kansen ziet. Door ambitieuze doelstellingen en concrete acties komt D66 bijzonder positief uit de bus en eindigt op een derde plaats.

4

ChristenUnie

De ChristenUnie heeft uitgewerkte voorstellen voor verduurzaming van de Europese en Nederlandse energievoorziening. De partij is nog altijd tegen nieuwe kerncentrales en wil onduurzaam opgewekte elektriciteit zwaarder belasten. Ze wil kolencentrales ontmoedigen, maar niet verbieden. De klimaatdoelstellingen sluiten aan bij het huidige kabinetsbeleid. Ook op het gebied van landbouw scoort de partij goed.

Ze pleit voor een vleestax en voor duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen. Duurzame consumptie moet bevorderd worden middels btw-differentiatie. De partij valt ook op door het pleidooi voor een verbod op handel in illegaal gekapt hout. Het visserijhoofdstuk biedt minder kans op verduurzaming, omdat de visserijsector wat de ChristenUnie betreft zelf een dikke vinger in de pap houdt. Al met al eindigt de ChristenUnie op een respectabele vierde plaats.

5

SP

De SP heeft enkele duidelijke punten in haar programma op het gebied van energie. De partij wil de energieheffing voor consumenten en bedrijven gelijktrekken. Ook mag er geen tweede kerncentrale komen. Verder blijft het programma qua energiebeleid wat vaag. Zo zijn er geen expliciete doelstellingen opgenomen voor energie-efficiency. En ontbreken concrete maatregelen bij het pleidooi voor duurzame energie. De SP zet de klimaatambities van het huidige

kabinet graag voort. Op het gebied van visserij is de SP weinig ambitieus. Of de genoemde zeereservaten ook werkelijk beschermd moeten worden door visvangst te verbieden, wordt niet duidelijk. Opvallend is wel het betoog tegen de bio-industrie en megastallen en voor verkleining van de veestapel. Aan een vleestax wil de SP zich echter niet wagen. De SP eindigt al met al net onder de ChristenUnie op een vijfde plaats.

6**PvdA**

De PvdA noemt teleurstellend weinig milieuonderwerpen in het programma. De partij kan qua milieubeleid na de verkiezingen dus nog alle kanten op. De enige concrete beleidsmaatregel is een verplichting voor energiebedrijven om 35% duurzame elektriciteit te leveren in 2020. De PvdA wil het klimaatbeleid van het huidige kabinet voortzetten. Hervorming van het Europese landbouw- en visserijbeleid zijn voor de PvdA belangrijke punten. De partij wil de vis-

serijvloot verkleinen en zeereservaten instellen. Ook de voedselproductie moet duurzamer. Helaas blijven maatregelen om dit te bereiken grotendeels uit. Het extra belasten van vlees, het ontmoedigen van gentech en het beprijzen van onduurzame producten worden in het programma niet genoemd. De PvdA beschrijft in haar programma wel dat Nederland een duurzame koers moet inslaan, maar de concrete uitwerking ontbreekt. De PvdA komt dan ook niet verder dan een zesde plek op de Groene Ranglijst.

7**CDA**

Op energiegebied houdt het CDA graag alle opties open. Naast duurzame energie wil de partij ook nieuwe kerncentrales de ruimte geven evenals kolencentrales en aardgascentrales. Het CDA wil minder doen om klimaatverandering te stoppen. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot hoeft niet met 30% maar slechts met 20% in 2020. Op het

gebied van landbouw en visserij is het CDA voorstander van verduurzaming. Ze schuift de verantwoordelijkheid daarvoor echter volledig af op consumenten en bedrijven. Overheidsmaatregelen worden in het geheel niet genoemd. Door nauwelijks overheidsmaatregelen voor te stellen, scoort het CDA bijzonder weinig punten op de Groene Ranglijst van Greenpeace.

8**SGP**

De energieparagraaf van de SGP is bijzonder vaag. Verduurzaming van de energiesector wordt vooral aan de markt overgelaten. Voor klimaatbeleid moeten we ons in internationaal verband sterk maken. Maar welke doelen de SGP voor het energie- en klimaatbeleid wil nastreven wordt niet duidelijk. De stimulering van warmtehergebruik in de energie-intensieve industrie en de glastuinbouw is hierop de enige welkome uitzondering. Op het gebied van land-

bouw en visserij wil de SGP de boeren en vissers meer ruimte geven. De partij pleit voor het in stand houden van schadelijke subsidies. In plaats van de Noordzee te beschermen, klaagt de SGP over de 'hoge brandstofkosten en beperkende visquota'. Alleen op het gebied van genetische manipulatie is het programma duidelijk en duurzaam. De SGP is daar in principe op tegen. De SGP eindigt in de onderste regionen van de Groene Ranglijst op nummer acht.

9**VVD**

De VVD pleit wel voor een tweede kerncentrale, maar ziet liever geen nieuwe kolencentrales. Maatregelen om dit te bereiken noemt de partij echter niet. Ze laat het bereiken van de doelstellingen aan de markt over. Over welke doelstellingen het gaat blijft overigens ook onduidelijk. Klimaat-

beleid wordt wel genoemd, maar niet met cijfers onderbouwd. Op het gebied van landbouw en visserij toont de VVD ook weinig ambitie. Het enige punt waarin de VVD een stap vooruit wil maken is het afschaffen van Europese landbouwsubsidies. Helaas is dit niet gekoppeld aan duurzaamheidsdoelstellingen. De VVD eindigt op een negende plaats.

10**Trots op Nederland**

Trots op Nederland (TON) meldt onder het kopje milieu welgeteld één zin: Trots op Nederland is voorstander van de bouw van een kerncentrale. Verder heeft de partij alleen nog op het gebied van landbouwsubsidies een standpunt. Als het aan TON ligt betaalt

Nederland niet meer mee aan de Europese landbouwsubsidies en structuurfondsen. Het is jammer dat afschaffing van landbouwsubsidies niet aan duurzaamheidsdoelstellingen gekoppeld wordt. TON laat milieu en klimaat volledig links liggen en eindigt daarmee op een tiende plaats.

11**PVV**

De PVV pleit voor meerdere nieuwe kolencentrales en kerncentrales. Windmolens moeten daarvoor wijken. Klimaatdoelstellingen mogen van de partij direct overboord, zowel in Nederland als in internationaal verband. Europese deskundigen mogen zich van de PVV niet langer bemoeien met het visserijbeleid en het vaststellen van visquota. Europese landbouwsubsidies mogen van de PVV worden

afgeschaft, wat overigens nog niets zegt over de mogelijke verduurzaming van de sector. Wel pleit de partij voor het afschaffen van de bio-industrie. Als het partijprogramma van de PVV wordt uitgevoerd wordt de Nederlandse energievoorziening niet schoner maar vuiler, stijgt de CO₂-uitstoot dramatisch en zal de Noordzee in een mum van tijd worden leeggevisst. De PVV eindigt daarmee met overtuiging op de allerlaatste plaats.

Hoe is deze ranglijst van politieke partijen tot stand gekomen? Een korte uitleg.

Voor een schone toekomst zijn volgens Greenpeace 24 concrete maatregelen nodig. Die staan in onderstaande tabel. Daarbij kijken we vooral naar klimaatbeleid, maatregelen voor een schone energievoorziening en hervorming van landbouw, veeteelt en visserij. Vervolgens hebben we gekeken wat we van die maatregelen terug vonden in de partijprogramma's van de elf politieke partijen die

momenteel in de Tweede Kamer zitten. Voor elke maatregel krijgt de partij punten tussen de -2 en +2. Dit betekent dat partijen en tussen de -48 en +48 punten kunnen halen. GroenLinks scoort met 31 punten het hoogst. De PVV scoort het laagst met -27. In totaal behalen vijf partijen een positief saldo, en blijven zes partijen onder nul.

Een voorbeeld:

Greenpeace vindt een vermindering van de CO₂-uitstoot met 40% in 2020 noodzakelijk om klimaatverandering te stoppen. Partijen die daar voor pleiten krijgen 2 punten. Partijen die vasthouden aan het huidige Nederlandse beleid - een reductie van CO₂ uitstoot van 30% - krijgen 1 punt. Wanneer partijen pleiten voor een verlaging van de ambities, zoals het CDA, of in het geheel geen percentage noemen, zoals de VVD, krijgen zij 1 minpunt. Het volledig schrappen van klimaatbeleid, zoals de PVV voorstelt, krijgt 2 minpunten.

De Groene Ranglijst

Standpunt	Groen-Links	PvdD	D66	Christen Unie	SP	PvdA	CDA	SGP	VVD	TON	PVV
40% minder CO ₂ uitstoot in 2020	2	1	-1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-2
3% energie-efficiency per jaar	2	1	2	1	-1	1	1	-1	0	-1	-1
hogere energiebelasting bedrijven	1	2	2	1	2	-1	-1	-1	-1	-1	-1
35% duurzame elektriciteit in 2020	2	1	2	1	1	2	1	0	-1	-1	-2
invoering CO ₂ belasting	1	1	1	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-2
hergebruik warmte energiecentrales	0	0	-1	0	0	-1	0	1	-1	-1	-1
bouwstop kolencentrales	1	1	1	0	1	0	0	0	0	-1	-2
invoeren kolenbelasting	2	-1	2	2	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
uitstootplafond elektriciteitscentrales	1	-1	2	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
stop overheidssteun CO ₂ -dumping	2	2	1	-1	0	-1	-1	-2	-1	-1	2
geen nieuwe kerncentrale	2	2	1	2	2	-1	-2	-2	-2	-2	-2
sluiting kerncentrale Borssele	2	-1	-1	-1	1	-1	-2	-2	-2	-2	-2
geen staatssteun kerncentrales	2	2	2	2	2	-1	-1	-1	-1	-1	-1
stoppen opwerking kernafval	1	1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
verkleining van de visserijvloot	1	2	1	-1	-1	2	-1	-1	-1	-1	-1
instelling zeereservaten Noordzee	0	2	2	-1	0	0	-1	-1	-1	-1	-1
stop financiering schadelijke visserij	1	2	1	-1	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1
wetenschappelijk vastgestelde visquota	1	2	-1	-1	-1	1	-1	-2	-1	-1	-2
overgang naar duurzame landbouw	2	2	1	1	1	1	0	-1	0	0	0
milieubelasting op vlees	1	2	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
geen toelating geventeeldgewassen	2	2	-2	1	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1
verbod op handel illegaal hout	-1	2	2	2	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
bindende criteria voor biobrandstoffen	2	2	2	2	-1	-1	0	-1	-1	-1	-1
hoger BTW-tarief vervuilende producten	1	1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Totaalscore	31	30	22	11	1	-6	-18	-22	-23	-25	-27

Scores op basis van definitieve verkiezingsprogramma's. Van de VVD was alleen een conceptprogramma voor handen.

GREENPEACE

colofon

© Mei 2010 De Nederlandse politiek met de billen bloot Stichting Greenpeace Nederland, postbus 3946, 1001 AS Amsterdam, telefoon 0800 422 33 44 **Vormgeving** Bingo! **Graphic Design** **Tekst en fotoredactie** Greenpeace Nederland **Papier** Gedrukt op 100 % hergebruikt en chloorvrij gebleekt papier.

Kijk voor meer informatie op
www.greenpeace.nl/verkiezingen
www.politiekmetdebillenbloot.nl